

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep

0030 OSLO

Vår ref.:
19/4843-12
Løpenr.:
58758/19

Saksbehandler:
Kjetil Helstad
Tlf. dir.innvalg:
77 78 81 94

Arkiv:
N06 SAKSARKIV
Deres ref.:
19/1892

Dato:
16.10.2019

Høring av endringer i rovviltforvaltningen - Høringsuttalelse fra Troms fylkestinget - Høringsfrist 01.10.2019

Fylkestinget i Troms behandlet på møte 15.10.2019 i sak 79/19 «*Høring av endringer i rovviltforvaltningen - høringsfrist 01.10.2019*». Fylkestingets vedtak er forskjellig fra fylkesrådets forslag til vedtak i pkt.4 og som ble oversendt Klima og miljødepartementet 01.10.2019, vår ref. 19/4843-8.

Troms fylkestings vedtak i sak 79/19 «*Høring av endringer i rovviltforvaltningen - høringsfrist 01.10.2019*» og som skulle ettersendes er:

1. Fylkestinget i Troms har behandlet Klima- og Miljødepartementets forslag til endringer i rovviltforvaltningen med frist 01.10.2019 og har følgende innspill.
2. Fylkestinget påpeker viktigheten av at den todelte målsetningen i rovviltforvaltningen tydeliggjøres. I prioriterte beiteområder må rovviltmyndighetene kunne iverksette planmessige uttak av potensielle skadedyr før utslipp. Det er også viktig at det iverksettes prøveprosjekt knyttet til uttak av ørn før kalving for å redusere tapene for reineierne.
3. Fylkestinget støtter forslag om endring av nødvergebestemmelsen i Naturmangfoldloven slik at den blir i tråd med intensjonen med loven, og i tråd med Bernkonvensjonen, og følger opp Høyesterett sin kjennelse inntatt i Rt. 2004 s. 1854.
4. Fylkestinget i Troms slutter seg ikke til etablering av en rovviltklagenemnd som klageinstans for vedtak fattet av Miljødirektoratet, fylkesmenn eller rovviltneemnder. En eventuell rovviltklagenemnd vil måtte forholde seg til samme lovverk som dagens klageinstanser. Eksisterende klageavgjørelser gir rettspraksis for rovviltforvaltningen, for eksempel klage på vedtak om erstatning. Det vil gi mindre forutsigbarhet for beitenæringene og store konsekvenser for rovviltforvaltningen dersom en klagenemnd tolker lovverket annerledes enn tidligere klageinstanser. Videre er føringer som KLD

gir til førsteinstansen en del av beslutningsgrunnlaget, som en klagenemnd ikke kan se bort fra. Slike føringer vil indirekte bli føringer også for en eventuell rovviltklagenemnd.

Fylkestinget i Troms mener en rovviltklagenemnd vil ytterligere komplisere en allerede innviklet rovviltforvaltning. Departementet viser til at klagesaker tar mye ressurser, særlig i departementet. Vi tror det vil være bedre om departementet løser denne utfordringen gjennom administrative grep, for eksempel ved å etablere en egen stab/avdeling for rovviltklager i KLD. Fylkestinget i Troms mener det vil være den beste løsningen for å få en klagebehandling som alle parter kan ha tillit til.

5. Fylkestinget konstaterer at rovviltregion 8 videreføres og at det foreslås etablert ny en rovviltregion for Trøndelag og Nordland. Antall medlemmer i rovviltnemnda i region 8 anbefales videreført med 4 representanter fra det nye fylkestinget i Troms og Finnmark og 2 fra Sametinget.
6. Fylkestinget er positiv til etablering av felles bestandsmål og arealdifferensiering på tvers av flere rovviltregioner gjennom endring i rovviltforskriften §§ 4 og 6 slik at bestandsmålene forvaltes på tvers av regiongrensene og hvor Norge foreslås deles i to områder med grense i Trondheimsfjorden og Stjørdalselva/Tevla.
7. Forslag om reduksjon av bestandsmål for gaupe i nord er i tråd med Fylkestinget i Troms sin uttalelse fra 15.03.2018 «En rovdyrpolitikk ute av kontroll!» hvor områder med stor tilgang på eksempelvis hjort får ansvar for en større andel av bestandsmålet. Fylkestinget forutsetter at redusert bestandsmål for gaupe fordeles utover region nord.
8. Fylkestinget støtter forslag om at Landbruksdirektoratet gis samme mulighet som Miljødirektoratet til å avgi uttalelse på rovviltnemndenes forvaltningsplaner for i større grad enn å inkludere landbruksmyndighetene i arbeidet med regionale forvaltningsplaner for rovvilt.
9. Fylkestinget støtter forslag om at kommunene får adgang til å klage på rovvilt-nemndenes vedtak om felling av rovvilt, da dette vil bidra til å sikre at lokale/regionale samfunnsinteresser ivaretas.
10. Fylkestinget støtter forslag om endring av *Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst* §A29a og 34 slik at bruk av kunstig lys i forbindelse med åtejakt, og elektronisk overvåking av jervebås i stedet for fysisk tilsyn blir tillatt. Erfaringene fra forsøk hvor disse virkemidlene er utprøvd er gode og tillatelse vil bidra til at lisensjakt på jerv blir mer effektiv og bidrar til at økt andel av kvoten tas under jakt.

Med vennlig hilsen

Gunnar Davidsson
avdelingsleder

Kjetil Helstad
spesialrådgiver

Kopi:

- Finnmark fylkeskommune, Postboks 701, 9815 VADSØ
- Nordland Fylkeskommune, Fylkeshuset, 8048 BODØ
- Rovviltnemnda Region 8 v/ Fylkesmannen I Troms og Finnmark, Statens hus, Damsveien 1 9815 VADSØ

SAKSFRAMLEGG - FYLKESTINGET

Sak: 79/19

Arkivsaksnr.: 19/4843-9
Løpenr.: 55975/19
Arkiv: N06 SAKSARKIV
Ansvarlig fylkesråd: Sigrid I Simonsen

Høring av endringer i rovviltforvaltningen **Høringsfrist 01.10.2019**

Innstilling til vedtak:

Næring-, kultur- og helsekomiteens innstilling vil bli lagt inn som vedlegg til saken når saksprotokollen er klar

Vedlegg til saken:

- Næring-, kultur- og helsekomiteens innstilling.
- Klima- og Miljødepartementet 06.06.2019, høringsbrev *Høring av endringer i rovviltforvaltningen*, høringsfrist 01.10.2019, (19/4843-1).
- Klima- og Miljødepartementet, Høringsbrev og Oppdatert Høringsnotat «*Høring av endringer i rovviltforvaltningen*», høringsfrist 01.10.2019, (19/4843-3).
- Fylkestinget Troms – uttalelse 21.06.2019 «*Fylkestinget krever at regjeringen følger opp Stortingets rovvilt-vedtak*», 19/2763-23
- Fylkestinget Troms – uttalelse 15.03 2018 «*En rovdyrpolitikk ute av kontroll!*», 18/2887-9
- Fylkesrådet - Troms fylkeskommune, sak 247/16 «*Høringsuttalelse: Høring - ny forskrift om erstatning for tamrein tapt til rovvilt, høringsfrist 15. november 2016*», 16/4881-5

Saksutredning:

Høringsforslag oppsummert

Klima- og Miljødepartementet (KLD) har på høring med frist 01.10.2019 forslag til endringer i rovviltforvaltningen gjennom endringer i naturmangfoldloven, rovviltforskriften og forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst.

Foreslåtte endringer:

- *Naturmangfoldloven:*

- 1) Departementet foreslår naturmangfoldloven § 17 knyttet til nødvergebestemmelsen, som omfatter at vilt kan avlives når det må anses påkrevd ved umiddelbart forestående angrep på bufe, tamrein, gris, hund og fjørfe. Bakgrunnen for forslaget er å rette opp det som ved en inkurie falt ut da naturmangfoldloven ble opprettet, bringe bestemmelsen i tråd med Bernkonvensjonen, og følge opp Høyesterett sin kjennelse inntatt i Rt. 2004 s. 1854
- 2) Etablering av en ny rovviltklagenemnd, ny § 26 b, som tar over Klima- og miljødepartementets rolle som klageinstans på vedtak om felling av rovvilt, erstatning, forebyggende og konfliktdempende tiltak og omstilling fattet av Miljødirektoratet og rovviltnemndene. Forslaget er forankret i Jeløya- og Granavolden-plattformene og flertall i Energi- og miljøkomiteens (behandling av Dokument 8:86 S (2017-2018)).
Etablering av uavhengig klagenemnd kan bidra til å styrke legitimitet, avpolitiserer vedtak, sikre forutsigbarhet og konsistens i klageavgjørelsene over tid, øke samstemtheten mellom nemndene på sikt samt gi politisk ledelse og embetsverk anledning til å konsentrere seg om politikkutforming. Nemnda foreslås bestå av fagpersoner uten parts- og organisasjonstilknytning og ledes av jurist. Departementet kan ikke instruere nemda i forhold til enkeltsaker, lovtolking, skjønnsutøvelse eller prioritering av saker. I saker hvor rovviltklagenemnda er klageinstans, kan ikke departementet instruere organ som behandler saken i første instans om avgjørelse i enkeltsaker, eller omgjøre vedtak i slike saker.

- *Rovviltforskriften*

- 3) Reduksjon i antall forvaltningsregioner for rovvilt fra 8, til 4 eller 5 ved endring av rovviltforskriften §§ 4 og 5. Rovviltregion 8 Troms og Finnmark foreslås videreført, mens Trøndelag og Nordland foreslås som en rovviltregion.
Det bes også om tilbakemelding på antall medlemmer i nemdene. Rovviltnemnda for region 8 har 2 medlemmer fra hvert av fylkestingene i Troms og Finnmark, samt 2 fra Sametinget.
- 4) Felles bestandsmål og arealdifferensiering på tvers av flere rovviltregioner gjennom endring i rovviltforskriften §§ 4 og 6. I større grad enn i dag skal bestandsmålene forvaltes på tvers av regiongrensene og Norge foreslås delt i to regioner med grense i Trondheimsfjorden og Stjørdalselva/Tevla. I region nord foreslås bestandsmål lik sum dagens bestandsmål for Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark. Det foreslås at bestandsmålet for gaupe justeres ned med 3 ynglinger i nord og tilsvarende økning i sør. Følgende bestandsmål foreslås:
 - Sør: Gaupe 42 årlige ynglinger, jerv 15 årlige ynglinger, bjørn 8 årlige ynglinger, og ulv 4-6 årlige ynglinger hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge.
 - Nord: Gaupe 23 årlige ynglinger, jerv 24 årlige ynglinger, bjørn 10 årlige ynglinger.
 Det skal utarbeides regional differensiert forvaltningsplan for rovvilt for regionene og rovviltnemndene skal samarbeide med tilgrensende forvaltningsregioner.
KLD har vurdert om prinsippet om soneforvaltning for gaupe skal oppheves, men det anbefales ikke, da dette kan medføre usikkerhet om hav som skal prioriteres i de ulike områdene sau eller rovvilt.
- 5) Landbruksdirektoratet foreslås gitt samme mulighet som Miljødirektoratet til å avgi uttalelse på rovviltnemndenes forvaltningsplaner ved endring i rovviltforskriften § 6. Dette for i større grad enn i dag å inkludere landbruksmyndighetene i arbeidet med regionale forvaltningsplaner for rovvilt.
- 6) Kommunenes foreslås å få adgang til å klage på rovviltnemndenes vedtak om felling av rovvilt, rovviltforskriften § 18, noe de ikke har i dag. Departementet vurderer at kommunene ikke har rettslig klageinteresse ihht Forvaltningsloven. Ofte dekkes kommunenes anførsler av klager fra andre aktører i dag, men da det ikke trenger å skje alltid, anbefales at kommunene får klageadgang.

- *Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst*

- 7) For jakt på jerv foreslås tillatt å bruke kunstig lys i forbindelse med åtejakt, og elektronisk overvåking av jervebås i stedet for fysisk tilsyn gjennom endring §§ 29a og 34. Det er gjennomført forsøk med foreslåtte virkemidler og basert på erfaringene anbefales tillatelse til bruk av virkemidlene med samme vilkår som for forsøkene. Stortinget har også bedt regjeringen sende på alminnelig høring forslag om å tillate aktuelle virkemiddel.

Departementet påpeker at under enkelte høringsforslag fremkommer at forslaget etter departementets syn ikke er relevante for eller i strid med internasjonale forpliktelser. Sametinget har anmodet om å ta bort disse formuleringene. Departementet mener imidlertid dette er en viktig opplysning i høringen.

Det tas i hovedsak sikte på ikrafttredelse innen 1. januar 2020.

Tidligere vedtak Troms fylkeskommune

- Uttalelser fylkestinget 21.06.2019 - Fylkestinget krever at regjeringen følger opp Stortingets vedtak og gjennomfører tiltak som reduserer tap av rein til ørn.
- Fylkesrådssak 247/16, 08.11.2016, *Høringsuttalelse: Høring - ny forskrift om erstatning for tamrein tapt til rovvilt*. Her forutsetter fylkesrådet at bestanden av rovvilt er i tråd med fastsatte bestandsmål. Økt fokus på effekt av ørn på rein forutsettes.
- Uttalelser fylkestinget 15.03.2018 - *En rovdyrpolitikk ute av kontroll!* –Fylkestinget mener prinsipp i rovviltforliket fra 204 og 2011 om at det i prioriterte beiteområder skal være trygt å ha husdyr på beite ikke følges opp i praksis. Den todelt målsetningen i rovviltforvaltningen må tydeliggjøres – er likestilte målsetninger. Rovviltnemndene bør få et reelt ansvar for forvaltningen hele året. Økt fokus på effekter og skadeforebygging knyttet til ørn. Fordeling av bestandsmål for gaupe må ses på – regioner stor med tilgang på f.eks. hjort bør få større andel.

Fylkesrådets politiske plattform: *Samarbeidspartiene vil også jobbe for en balansert rovdyrpolitikk som gir beitenæringene muligheter til å utnytte utmarksressursene. Vi vil ta til orde for revidering av regionale bestandsmål. Rovdyrpolitikken må gjøre det mulig å effektivt ta ut skadedyr når beitedyr rammes.*

Vurdering

I Troms er det beitedyr hele året, med rein på beite hele året og sau, geit og storfe på sommeren. Undersøkelser viser at Troms har de beste utmarksbeitene i landet på sommeren. Samtidig utnyttes beitene i mindre og mindre grad som følge av at bøndene legger ned, bl.a. som følge av rovvilttap og tap av rein til rovvilt er betydelig.

I områdene øst for E6 er rovvilt i prioritert i betydelig grad, spesielt fra Balsfjord og sørover, og dette gjør at den nesten ikke er sau på beite i disse områdene da bøndene har lagt ned.

Fylkestinget i Troms har påpekt viktigheten av en effektiv rovviltforvaltning som gjør at det kan drives beitebasert husdyrhold i fylket, både rein, sau og storfe i områdene hvor beitedyr er prioritert.

De ulike forslagene i høringen drøftes i det følgende:

- 1) Nødvergerett - Forslag om endring av Naturmangfoldloven knyttet til nødverge, §17, for å rette opp inkurie og bringe bestemmelsen i tråd med Bernkonvensjonen og gjeldende rettspraksis anbefales støttet.
- 2) Forslag om reduksjon i antall rovviltregioner fra 8 til 4 til 5 gjelder i hovedsak Sør-Norge. Region Nord – Troms og Finnmark er dagens region 8, mens region Midt-Norge er Trøndelag og Nordland. Disse to regionene omfatter i all hovedsak områdene med tamreindrift i Norge.

Det anbefales at antall medlemmer i rovviltnemnda region Nord videreføres med 6, hvorav 4 er fra Fylkestingene i Troms og Finnmark og 2 fra Sametinget. Reduksjon i bestandsmål for gaupe anbefales fordelt med 2 i region nord og 1 i region Midt-Norge.

- 3) Forslag om felles bestandsmål og arealdifferensiering på tvers av flere rovviltregioner med grense i Trondheimsfjorden og Stjørdalselva/Tevla vil medføre at rovviltnemndene i region Midt og Nord må samarbeide i arbeidet med regional forvaltningsplan. I dag bestemmer rovviltnemndene geografisk fordeling av bestandstallene i regionen. I forslaget øker regionenes størrelse og rovviltnemndene (Midt og Nord) må utarbeide forvaltningsplan hvor bestandsmålene for de ulike artene fastsettes geografisk. Dette medfører at de to nemndene må samarbeide i betydelig grad i utarbeiding av Forvaltningsplanen hvis de ikke viderefører gjeldende geografiske bestandsmål. For gaupe hvor bestandsmålet reduseres med 3 og noe fylkestinget har ønsket, må man forvente at reduksjonen fordeles likt. For de andre artene kan gjeldende geografisk fordeling videreføres da bestandsmålet er uendret.
- 4) Endring av endring rovviltforskriften § 6 slik at Landbruksdirektoratet gis samme mulighet som Miljødirektoratet til å avgi uttalelse på rovviltnemndenes forvaltningsplaner vil legge til rette for å inkludere landbruksmyndighetene i arbeidet med regionale forvaltningsplaner for rovvilt.
- 5) Forslag om at kommunen får adgang til å klage på rovviltnemndenes vedtak om felling av rovvilt, rovviltforskriften § 18, gjør medfører at en er sikrere på at lokalsamfunnets interesser ivaretas.
- 6) Erfaringene fra prosjektene hvor bruk av kunstig lys i forbindelse med åtejakt og elektronisk overvåking av jervebås, i stedet for fysisk tilsyn er gode. Forslag om å tillate slik bruk permanent vil legge til rette for økt uttak av jervekvoten gjennom lisensjakt. Rovviltnemnda i region 8 har anbefalt at virkemidlene tillates permanent. Ut fra erfaringene i forsøksprosjektene og viktigheten av at tildelte kvoter tas ut gjennom ordinær jakt, anbefales at forslaget støttes.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for Troms fylkeskommune. Endring av antall medlemmer i rovviltnemnda vil kunne ha mindre betydning.

Fylkesrådet tilrår fylkestinget å fatte slikt vedtak:

1. Fylkestinget i Troms har behandlet Klima- og Miljødepartementets forslag til endringer i rovviltforvaltningen med frist 01.10.2019 og har følgende innspill.
2. Fylkestinget påpeker viktigheten av at den todelte målsetningen i rovviltforvaltningen tydeliggjøres. I prioriterte beiteområder må rovviltmyndighetene kunne iverksette planmessige uttak av potensielle skadedyr før utslipp. Det er også viktig at det iverksettes prøveprosjekt knyttet til uttak av ørn før kalving for å redusere tapene for reineierne.
3. Fylkestinget støtter forslag om endring av nødvergebestemmelsen i Naturmangfoldloven slik at den blir i tråd med intensjonen med loven, og i tråd med Bernkonvensjonen, og følger opp Høyesterett sin kjennelse inntatt i Rt. 2004 s. 1854.
4. Fylkestinget er svært skeptisk til forslaget om etablering av rovviltklagenemd som tar over Klima- og miljødepartementets rolle som klageinstans på vedtak om felling av rovvilt, erstatning, forebyggende og konfliktdempende tiltak og omstilling.

En uavhengig rovviltnemnd kan avpolitiserer den løpende forvaltningen av rovdyr, noe som vil være uheldig.

5. Fylkestinget konstaterer at rovviltregion 8 videreføres og at det foreslås etablert ny en rovviltregion for Trøndelag og Nordland. Antall medlemmer i rovviltnemnda i region 8 anbefales videreført med 4 representanter fra det nye fylkestinget i Troms og Finnmark og 2 fra Sametinget.
6. Fylkestinget er positiv til etablering av felles bestandsmål og arealdifferensiering på tvers av flere rovviltregioner gjennom endring i rovviltforskriften §§ 4 og 6 slik at bestandsmålene forvaltes på tvers av regiongrensene og hvor Norge foreslås deles i to områder med grense i Trondheimsfjorden og Stjørdalselva/Tevla.
7. Forslag om reduksjon av bestandsmål for gaupe i nord er i tråd med Fylkestinget i Troms sin uttalelse fra 15.03.2018 «En rovdyrpolitikk ute av kontroll!» hvor områder med stor tilgang på eksempelvis hjort får ansvar for en større andel av bestandsmålet. Fylkestinget forutsetter at redusert bestandsmål for gaupe fordeles utover region nord.
8. Fylkestinget støtter forslag om at Landbruksdirektoratet gis samme mulighet som Miljødirektoratet til å avgi uttalelse på rovviltnemndenes forvaltningsplaner for i større grad enn å inkludere landbruksmyndighetene i arbeidet med regionale forvaltningsplaner for rovvilt.
9. Fylkestinget støtter forslag om at kommunene får adgang til å klage på rovvilt-nemndenes vedtak om felling av rovvilt, da dette vil bidra til å sikre at lokale/regionale samfunnsinteresser ivaretas.
10. Fylkestinget støtter forslag om endring av *Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst* §A29a og 34 slik at bruk av kunstig lys i forbindelse med åtejakt, og elektronisk overvåking av jervebås i stedet for fysisk tilsyn blir tillatt. Erfaringene fra forsøk hvor disse virkemidlene er utprøvd er gode og tillatelse vil bidra til at lisensjakt på jerv blir mer effektiv og bidrar til at økt andel av kvoten tas under jakt.

Tromsø, den 02.10.2019

Knut Werner Hansen
Fylkesordfører